

İnönü Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Kelam Anabilim Dalının düzenlemiş olduğu
XVII. Kelam Anabilim Dalları Koordinasyon Toplantısı
&
Gnostik Akımlar ve Okültizm Sempozyumu

Sempozyum Onursal Başkanı
Prof. Dr. Cemil ÇELİK

Sempozyum Başkanı
Prof. Dr. Saffet SANCAKLI

Editörler
Doç. Dr. Hulusi ARSLAN
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BOZKURT

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Saffet SANCAKLI
Doç. Dr. Hulusi ARSLAN
Doç. Dr. A.Faruk SİNANOĞLU
Doç. Dr. Abdullah ÇOLAK
Doç. Dr. Mehmet KUBAT

Yrd. Doç. Dr. Mustafa BOZKURT
Yrd. Doç. Dr. İbrahim KAPLAN
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILDIRIM
Öğr. Gör. Mustafa BULUT
Arş.Grv. İrem CEYHAN

Bilim Kurulu

Prof. Dr. M. Saim YEPREM
Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ
Prof. Dr. Ş. Ali DÜZGÜN
Prof. Dr. İlhami GÜLER
Prof. Dr. Cafer KARADAŞ
Prof. Dr. Temel YEŞİLYURT

Prof. Dr. Hüseyin AYDIN
Doç. Dr. Hulusi ARSLAN
Doç. Dr. Mehmet KUBAT
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BOZKURT
Yrd. Doç. Dr. İbrahim KAPLAN

Cd den Metne Aktarma ve Son Okuma
Arş. Grv. İrem CEYHAN

Dizgi -Mizanpaj
Yrd. Doç. Dr. Mustafa BOZKURT

Kapak-Tasarım
Lütfü Karaağaç

Kasım 2012

ISBN:978-975-8573-11-0

Baskı: İnönü Üniversitesi Matbaası

İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Kelam Anabilim Dalının düzenlemiş olduğu bu sempozyumun bildirilerinin, müzakerelerinin ve sempozyum esnasında yapılan genel müzakereler kapsamında ileri sürülen görüşlerin sorumluluğu tebliğ ve müzakerecilere aittir. Sempozyum kitapçığında yayınlanan görüşler İnönü Üniversitesi'ni ve İ.Ü. İlahiyat Fakültesi'ni temsil etmez. Tebliğ ve müzakereler, kaynak gösterilmek şartıyla sadece iktibas ve atıf şeklinde kullanılabilir.

2012- MALATYA

Eğitim-Öğretim Meseleleri

Doç. Dr. Özcan Taşcı *

Çok değerli hocalarım, kelim ailesinin değerli üyeleri ve sevgili öğrenciler, Sözlerime her şeyden önce bir tespitle başlamak istiyorum. Bu da şudur: İmam Hatip Liselerinden gelen öğrenciler neden ve hangi sebeple Kelam ilmine uzak ve mesafeli bir şekilde yetişiyorlar. Bunun nedenlerinin detaylarıyla, hatta mümkünse bir araştırma projesiyle ortaya konulması, lisans düzeyindeki ilahiyat öğrencilerinin kelam ilmine olan ilgilerinin artırılmasına kanaatimce oldukça fazla katkıda bulunacaktır.

Lisans düzeyindeki eğitim sorunlarına gelince bu konuda benim dikkatimi çeken en önemli husus, lisans öğrencilerine tavsiye edebileceğimiz yeterli kelam kitaplarının olmayışıdır. Buna kelam tarihi ve sistematik kelam kitapları dahildir. Biz hala Alman müsteşirliği ve önemli bir kelamcı olan Josef Van Ess'i (d. 1934) bu konuda geçememişsek önemli bir vebal altında olduğumuzu düşünüyorum. Van Ess ilk cildi 1991 yılında son cildi ise 1997 yılında yayınlanan ve 7 ciltten oluşan "Theologie und Gesellschaft im 2. und 3. Jahrhundert" adlı bir anlamda kelam tarihine adanmış eserinde 3.000'in üzerinde kaynak kullanmak suretiyle önemli bir eser ortaya koymuştur. Şimdi bizler sadece bu eseri Türkçe'ye çevirmek suretiyle övünmek durumunda kalmayıp, bu eserden daha hacimli, bir o kadar da kaliteli bir kelam tarihi ve sistematik kelam kitabı yazmak durumundayız. Bu konuda bir komisyon kurulabilir. Bu şekilde ileride bu konudaki eksiklik giderilmeye çalışılabilir.

Lisans öğrencilerine yönelik olarak bir başka sorun, öğrencinin kelam disiplininin yerinin ve öneminin nelere olabileceği hususlarındaki kafa karışıklığını giderecek çözümleri hala bulamadığımızdır. "eşrefu'l-ulum" demek suretiyle öğrencideki bu kafa karışıklığını gideremiyorsunuz. Bunun için kelamın

---

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fak. Öğretim Üyesi

durduğu nokta nedir? Konuları tam anlamıyla nelerdir? gibi soruların, öğrencinin kelimeleri ilmini daha iyi, detaylarıyla kavraması için, cevaplanması gerekmektedir.

Lisans düzeyinde bir başka husus, yüksek lisans kelimeleri alanına yönelen mezun olmuş lisans öğrencilerinin tefsir, hadis gibi diğer alanlara yönelen öğrencilerden sayıca daha az olmalarıdır. Bu konuda da ciddi araştırmaların yapılması gerekmektedir. Öğrenciler yüksek lisans ve doktora düzeyinde kelimeleri alanına diğer Temel İslam Bilimleri alanlarından neden daha az ilgi göstermektedirler? Bu sorunun temelinde yatan etken ya da etkenler nelerdir? Bu ve benzeri sorulara verilecek yanıtlar ilerleyen yıllarda bu konudaki eksiklerimizi görüp, bunları gidermemiz konusunda bizlere ışık tutacaktır.

Kütüphane hizmetleri açısından olaya yaklaştığımızda da kendi adıma gördüğüm önemli bir soruna da işaret etmekte fayda görüyorum. Ankara ve İstanbul başta olmak üzere büyükşehirde bulunan ilahiyat fakültelerimiz açısından çok ta sorun olarak görünmeyen kaynak temini küçük şehirlerdeki İlahiyat Fakültelerinde büyük bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Öğrencilerin kaynak temini oldukça sorunlu gözükmektedir. Öğrencilerimiz bulamadığı kitapları mevcut şartlarda fakülte kütüphanesinden temin etme durumları bulunmamaktadır. Bu durumda yapacakları şey kitapları sipariş etmeleridir. Bu da maddi durumu iyi olan öğrenciler için söz konusu olmaktadır. Diğer öğrencilerin böyle bir olanakları bulunmamaktadır. Bundan dolayı -bir öneri olarak getiriyorum İSAM Kütüphanesinin bölge kütüphaneleri olarak şubelerinin açılması mümkün olamaz mı? Bu konuda çalışmalar yapılamaz mı? Kütüphane sorununun çözülmesi lisans ve yüksek lisans- doktora düzeyinde öğrencilerin kalitelerinin yükselmesine doğrudan büyük katkılar sağlayacaktır.

Beni dinlediğiniz için hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet bende teşekkür ediyorum. Şimdi sizlere söz vereceğim ama problem alanlarını başlıklarını bir hatırlatmak istiyorum o alanlarda görüşlerinizi alalım. Tabi hazırlık sınıfı şu anda bir çok fakültemizde en önemli konulardan birisi çünkü orada alt yapıyı o Temel Arapça bilgilerini verirsek sonra işimiz kolaylaşıyor. Bu konuda tecrübelerinizi ve uygulamalarınızı öğrenmek isteriz. Bir çok fakülte de bitirme tezi ya da bitirme ödevi gibi bir

uygulama var. Bununla ilgili görüşler verilebilir. Ders kaynak ve kitaplarıyla ilgili tecrübeler paylaşılabilir. Şimdi İbrahim Bey inanç esasları özel öğretim yöntemlerinden bahsetti. İlköğretim için. Aslında bizim doğrudan fakültede ki öğrencilere inanç esasları öğretim yöntemlerini konuşmaya ihtiyacımız var. Bu konuda da kanaat ve görüşlerinizi ifade edebilirsiniz. İsam biliyorsunuz bu yapılan tezler katalogu hazırladı. Bir katalog hazırlayan hocalarımızdan birisinin ifadesi diyor ki onlarca mükerrer tez var diyor İlahiyat Fakültelerinde. Yani noktası virgüllu ile başlık aynı onları bilgisayarda alt alta sıralayınca böyle bir sayfa aynı başlıkla yapılmış tezler karşımıza çıkıyor dedi buda bir problemdir. Herhalde konuşulması gerekiyor. Ders materyalleriyle ilgili de konuşmamız gerekiyor. Yani fakültelerde bir çok yerde gerek projektör gerek tepegöz gibi teknik imkanlar yaygınlaştı. Dolayısıyla bunlardan istifade eden dersini bu şekilde verip de öğrencinin ilgisini alakasını kazanan ve başarı elde eden arkadaşlarımız hocalarımız görüşlerini ifade ederse bu da yararlı olur. Bir de yine eğitim-öğretim anabilim dallarını ders dışında fakültede anabilim dalı faaliyeti olarak yaptıkları veya yapabildikleri hizmetler varsa bunları da paylaşırlarsa memnun oluruz. Bizim kelam.org da haber olarak da duyurmuştuk. Mesela biz bu geçtiğimiz dönem güncel kelam tartışmaları diye bir başlık açtık ve orada on beş günde bir daha çok din-bilim ilişkisi bağlamında fakültede tartışmalar yaptık özellikle hocalar ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik mesela bu Hawkins'in "The God Design" kitabı Türkçeye bir ay önce çıktı o tercüme ediliyordu tam basında yer aldı biz onu bir arkadaşımız İngilizcesinden hazırladı ve kitapla ilgili bir sunum ve orada dile getirdiği temel argümanlarıyla ilgili bir tartışma açtık. Yani kitabın içeriğini hepimiz biliyorsunuz ama temel şey şu: bu zat daha önce çıkardığı zamanın tarihi isimli kitabında diyordu ki evreni nihai noktada izah edebilmek için bir tanrıya ihtiyaç vardır. Ama bu son çıkan kitabında ben diyor ihtiyaç duymadan da evreni izah edebilirim. Kanıtı ihtiyaç duymadan da izah edebilirim. Tabi bir çok insan burada büyük bir materyalizm çıkarıyor. Biz mesela nedir yani bunu derken elinde ne var bu tezi neye dayanıyor bunları tartıştırdık. İşte bu İsviçre de ki Cern deneyi nereye gidiyor, işte Tanrı parçacığı diyorlar bilmem birtakım iddialar bunların mahiyeti nedir iç yüzü nedir yani bu tarz konular konuştuk ve yani zannediyorum ki ilgi uyandırma ve bu güncel konuları da takip etme açısından yararlı oldu. Ben inanıyo-

rum ki bir çok fakültemiz belki bu tarz çalışmalar yapıyor ama burada paylaşılırsa işte modelleme usulü birbirimizden yararlanmış oluruz. Şimdi ben mikrofonu böyle gezdirteceğiz ve yani el kaldırarak hocalarımız söz isterlerse mikrofonu vereceğiz ve konuşacaklar. Tabi buradakilere süre verdiğimizize göre oradakilere de bir süre vermemiz gerekiyor. Şerafettin hocam üç dakika dedi. Hadi bir dakika da benden tolerans olsun en çok dört dakika da meramınızı ifade edeceksiniz şimdi Bekir Bey hocam, buyurun hocam...

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU: Efendim, birçok problem var bunların bir kısmı imam hatip liseleriyle ilgili ancak bu ilk ve orta öğretim yeni düzenlemesinde bu imam hatip liselerinin yeni bir şekil alması söz konusu. Gerçekten benim üç çocuğum da imam hatip lisesinden mezun oldu. Bu sebeple İstanbul da ikinci imam hatip lisesi olarak açılan Kadıköy. Fakat kelam ilmi nedir neyin nesidir kimin kızı kimin oğludur hiç bir şey bilmezler. Bir enteresan şeydir böyle geldiler geçtiler. Şu anda ben bununla ilgilenmek gerekiyor. Bu düzenlemede Milli Eğitim Bakanı ne yapacak neyi nasıl düzenleyecek benim üzerinde durmak istediğim konu aslında hazırlık sınıfı bulunan İlahiyat Fakülteleri bunlar on beş kadar diye söylendi on altı-on yedi olmuştur zaten zannediyorum ileride daha fazla olacak bu hazırlık sınıfında nedir ilk yıl sadece Arapça eğitim-öğretimi yapılacak. Ondan sonra derslerde de ben tam bilmiyorum ama en azından Temel İslam Bilimleri derslerinde ilk yıllar dersin efendim %35 i daha sonra %50'si hoca tarafından Arapça anlatılacak öğrenci bunu anlayacak sorular Arapça sorulacak öğrenci Arapça cevap verecek. Bunu bazı okullarda iki yıl olarak uygulanmış uygulanmaya başlanmış. Ben şunu söyleyeyim ben şahsen medrese mensubu biriyim. Medrese de okudum kendi memleketimde icazet aldım sonra gittim imam hatip okuluna girdim. Şimdi buraya geldiğim zamanda şimdi burada ki arkadaşların bir kaç kişisiyle görüştüm. Bunlarında medrese mensupları olduklarını öğrendim. Bunlar daha çok bu yöre tarafında ki medreselerde ben şahsen Arapçanın insanın zihnine girmesi yerleşmesi göz hafızası sağlaması açısından medrese eğitim-öğretiminin çok faydalı olduğunu olduğu kanaatindeyim. Medreselerde ki eski eğitim-öğretim ufuk açısından çok dar bir çerçevedir. İmam hatip mezunu birinin ufku belki ondan daha geniştir. Dine dünyaya müslümana vesaire bakışı ama şu Arapçayı daima öğrencinin gözünün önüne koyması okuyacağı her şey Arapça gramer yani onun şeklini imlası-

nı her şeyini kapıyor. Bu olmaksızın bizim yaptığımız eğitim-öğretim Arapçayı öğretmiyor. Meğer ki İlyas beyin söylediği gibi konuşması sırasında özel olarak diyelim ki İlahiyat Fakültesinde okurken işte bazı hocalardan orada ki hocalardan veya başka bir yerlerden medreseye benzeyen Arapça metne dayanan bir eğitim görmüş ise o olabiliyor değil ise olmuyor. Bana göre İlahiyat Fakültesi mezunu “ihya ulumud-din”i lugat vasıtasıyla hala hepimiz lugat kullanıyoruz ama her sayfa da yirmi otuz defa değil üç dört defa bakmak suretiyle anlayabilir o seviyede bir metni anlayabilir hale gelmelidir. Ondan sonra lisansüstü yapacaksa mutlaka bu olmalıdır. Lisanüstü çalışması yapan Temel İslam Bilimlerinde buna İslam tarihi ve Siyeri de koymak lazım ne farkı var. Efendim bölümlerinde anabilim dallarında Arapçayı sökemeyen gerçekten kaynakları okuyamayan bir insanın yapacağı her şey buz üzerinde yazı gibi geliyor bana. Profesör de olabilir. O tarz da bu tarzda şu tarz da. Bir çok işler var. Fakat olmaz. Nüfuz edemiyor edemeyince de o sahanın bir ileticisi olamıyor. Başka problem de problemler de çıkıyor. Şimdi son olarak da şunu söyleyeyim dakikalarım belki bitiyor. Benim şu anda ilk uygulama olarak hazırlık sınıfları açılan İlahiyat Fakültelerine düşündüğüm bir husus var. O da nedir. İşte bu Temel İslam Bilimlerinde ana bilim dallarında efendim öyle kitaplar olmalı ki bir kitap eğer okutuluyorsa İlahiyat Fakültelerinde. İlahiyat Fakültelerinde işte programlarına uygun bir şekilde ise Arapça ise o kitap aynen Türkçeye tercüme edilmeli, ona denk Türkçe bir kitap varsa değil çünkü dil bu üstün muhteva aynılığı gerekiyor. Eğer kitap Türkçe ise Arapçaya tercüme edilmeli hoca da bundan istifade edecek ders verirken o cümle de verilen Arapçadan istifade edecek öğrencide dinleyecek hocayı anlamadığı yer var ise Türkçesine bakacak ama Arapçasına da bakacak. Ben böyle düşünebildim. Başka şeyler de belki düşünülebilir. Şu anda bana göre şu on beş İlahiyat Fakültesinde uygulanıyor da ama henüz başlangıç döneminde. Bu dönemin atlanması daha inkişaf etmesi hususunda da benim bildiğim belki fazla da bir şey bilmem varsa arkadaşlar söylerler. Bir tedbirde alınmamıştır. Son olarak şunu söyleyeyim. Biz İstanbul bizim Marmara İlahiyatta eskiden beri İslamda İnanç Esasları diye bir kitap işte üç arkadaş yazdık ama okuruz gideriz İslam Dini Esasları için. Azıcık biraz etli butlu bir ilmihal kitabı klasik efendim. Öbüründe de kelim ilmini okuyacak biri neyi bilmeli belki bunun tarihçesini şu sunu bu sunu bilmeli o bağlamda kelim

ilmine giriş kitabım var. Biz dedik ki bu iki kitap Türkçe Arapçaya tercüme edelim. Arapçaya tercüme İlahiyat Fakültesinde vakıf var yayınları var yaptır-sın parasını ödesin. Tercüme ettirsin. Yayınlansın dedik istifade edelim. O benim kitapları bir tanesi üç arkadaşın öbürü benimle beraber tercüme edecek Arapçaya tercüme edecek bir mütercim bulamadık. İçinizde böyle biri varsa veya bildiğiniz biri varsa yardımcı olursanız çok memnun oluruz. Parası verilecek kendi adı tercüme etmiş olacak ama o arkadaş bir iki deneme yaptık olmadı okuyor cümleyi okuyor e anladığı şeyi yazıyor. Doğru onun anladığı da doğru ama bu o değil. Oradakini tercüme edecek çünkü Türkçe dil benzerliği olacak. Arapçaya yardım edecek oradan birebir tercüme edecek ona pek razı olmuyorlar. Bana göre bunu Arapçası çok iyi olan ana dili Arapça olan veya Arap ülkelerinde doktora yapmış olan ve nüfus etmiş olan Arapçası olan bir bu işi yapabilir. Bunu da ben istirham ediyorum. Varsa bize haber versinler. İstanbul'a haber versinler. Benim söyleyeceğim şu anda bundan ibaret.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Peki hocam teşekkür ederim. Saim bey hocamız söz buyurdu...

Prof. Dr. Saim YEPREM: Efendim çok basit bir iki konuya temas edeceğim. Birincisi bana çok önemli geliyor. Ömer şey Özcan beyin bahsettiği öğrencilerimiz kelama gelen öğrencilerde ilk öğrencilerde kelam düşmanlığı var. Biz bunu bir öğretim yılında anket yaptık fakültemizin birinci sınıfa başlayan bütün öğrencilerinde bir anket düzenledik. Ve ikinci sınıf öğrencilerine de anket yaptır-dık. Gerçekten ilahiyat fakültesinde Marmara İlahiyat Fakültesinde birinci sınıfa kaydolan öğrencilerin tamamına yakın kelam deyince ne anlıyorsunuz verdikleri cevap burada ben tekrarlamaktan korkuyorum gerçekten ve olumsuz fikirlerle geliyorlar. İslam ilimleri arasında en muzır en faydasız bir ilim dalı olarak mütalaa ediyorlar. İkinci sınıf yani bir yıl okuduktan sonra ikinci sınıfa geldikleri zaman kelam ilmi hakkında ki fikirlerinin şekli değişiyor bu sefer yani zikretmem biraz mahzurlu olmakla birlikte söyleyeceğim. Tasavvuf hocalarımız hadis hocalarımız kelama çok fazla sempati duymayan alanların temsil eden hocalarımız okunacak kelam dersleriyle ilgili öğrencilerimizin olumlu bakışlarını olumsuz yöne çeviriyorlar. Bunu da bir realite olarak görüyoruz. Bu arada fakülte dışında muhtelif kurumlarda sohbet meclislerinde dini konuları veya İlahiyat konularının nasıl öğrenilmesi lazım geldiği hususunda fikir beyan

eden oluşturan çevrelerde de kelim ilmiyle ilgili müfredatın ve öğretimin şeklinin ciddi anlamda olumsuz değerlendirmelerle geliştiğini görüyoruz. Bunun nasıl düzeltilmesi lazım geldiği konusunda ufak bir teklifim var benim. İzmir de uygulanmakta olan şey devam ediyor mu hala bilmiyorum. Öğretim metodu İzmir de bir dersin bütün olarak hazırlanmasında modüllerin hazırlanmasında o konuyla ilgili tüm alan hocaları bir araya geliyorlar. O konuyla ilgili hadis hocaları tefsir hocaları tasavvuf hocaları islam tarihi hocaları ve her bölümün hocaları öğrenciye verilecek modülü müşterek hazırlıyorlar. Bunda ki fayda şu. Hiç olmazsa hadis hocası ile kelim hocası tasavvuf hocası ile kelim hocası aynı masanın etrafında o konunun anlatılmasında ki farklı görüşleri tartışıyorlar masada önce hocalar tartışıyor. Ve kimin o konuyu nasıl öğreteceği hususunda mümkün merteye bir ortak nokta ortaya cıkıyor. Buna benzer bir uygulama diğer fakültelerimizde de yapılabilir. Muhtelif derslerin hocaları hele birbirleriyle çatışan konuları öğrenciye takdim eden hocalar ğrenci huzurunda böyle bir araya getirilse panel gibi toplantılarda bir araya getirilse ihtilafly konularda özellikle o konular buralarda tartıştırılrsa yahut st seviyede önce yüksek lisans ve doktora seviyesinde tartışılrsa sonra diğer öğrencilere yavaş yavaş öğretilse herhalde izole edilir diye düşünüyorum. İkinci bir konu Cağfer KARADAş'ın ifadelerine şahsen benim katılmam mümkün değil. Gazal hazretleri kelim ilmini tıbbaya benzetiyor bildiğiniz gibi hem de hazır bir tabibin elinde ki tıp ilmine benzetiyor. Tıp ilmi malumunuz bir çok ilim dalının müşterek faaliyetinin adıdır. Tıp ilmi diye bir bilim yoktur temel bilimleri vardır. Bir çok alt bilimler vardır. Hepsinden yararlanır tıp faaliyeti ortaya çıkar. Kelamda böyle bir ilim dalıdır. Belirli bir spesifik alanın derinlemesine işlendiği bir alan değil klasik kelim ilminin tariflerini hepimiz biliyoruz. Onlardan bilinen tarif muhatabın zihnindeki şüpheleri izole etmek için deliller irhas etmek. Özellikle tarihi seyri ne baktığımız zaman da kelimciler hep bunu yapmışlar böyle yapmışlar. Dış kültürlerden dış fikirlerden gelen cereyanlara cevap vermişler ama günümüzde de inanç sistemlerine insanların inanç problemlerine cevap verebilmek için kullanılacak malzeme de çok farklı alanlardan da yararlanmak mecburiyeti vardır. Din felsefesi kelim, din psikolojisi kelim, din sosyolojisi kelim belki bu yle birlikte araya dinler tarihini de katmak hatta hadisi de katmak suretiyle ikişer üçer alanı birleştirmek suretiyle yapılacak çalışmaların çok daha randı-

manlı olacağına inanıyorum ben. Mesela bu iki konuda bitiriyorum hocam, bugün dünden beri devam eden gnostik ve okültist cereyanlarla ilgili burada bazı konuşma yapan arkadaşlarımız bu konuda ki modern fizik çalışmalarını illüzyon ile ilgili psikoloji çalışmalarını beyin faaliyetlerini inceleyen nörolojiyi ve nöroteolojiyi de bu konuda ki şeyleri de okuyup gelmiş olsalardı buraya buradaki tartışmaların bu alanda ki tartışmaların veçhesi de değişmiş olacaktı. Teşekkür ederim...

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Teşekkür ederiz. Sırayla şey yapalım birinci sıradan söz alan yok herhalde ikinci sıradan varsa böyle evet Osman KARADENİZ hocaya verelim.

Prof. Dr. Emrullah YÜKSEL: Şimdi İlahiyat Fakülteleri bir isim altında ama benim duyduğuma göre dört tane program var İstanbul Üniversitesinde. Bir normal İlahiyat Fakültesi programı ondan sonra İkinci Öğretim İlahiyat Fakültesi bir de o uluslar arası birkaç fakültede üniversitede var bildiğim kadarıyla bir de Din dersleri ve Ahlak programı var. Bunların programlarında kelim ilmi aynı mıdır bunların düşünülmesi lazım. Onu hatırlatmak istiyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet, teşekkürler hocam, Osman KARADENİZ hocamıza verelim.

Prof. Dr. Osman KARADENİZ: Teşekkür ederim Sayın Başkan, şimdi aslında problem belki bazı yerlere dokunacak ama İlahiyat Fakültelerinin son zamanlarda fazla artması tabi sayı arttıkça öğrenci sayısı da artıyor ben epeydir İzmir'deyim. Bende bir değişiklik olmadı arkadaşlar bilir sanki son iki senedir sıkıyormuşum halbuki hiç sıkığım yok. Geçen sene de aynıydı on sene öncesinde de aynıydı. Diyorlar ki çok sıkıyorsunuz öğrenci kalıyor filan. Ondan biliyorum ki çünkü bende değişiklik olmadığını biliyorum oradan çıkarıyorum. Kalite düşüyor. Ve bunu sayıya bağlıyorum. Şu anda atmış beş mi dediler atmış yedi-yetmişe doğru gidiyor herhalde vilayeti yakalayacağız kaç vilayet var onu da tam bilmiyorum. Bu gidiş iyi bir gidiş değil. Ankara'ya sinyal gönderiyorum. Efendim, bir de bazı hocalarımızın orada sözü geçebilir. Bizim bilmiyorum siyasi yönden belki uğrasak tesir olabilir. Bir de İlyas beyin söylediği bu tez meselesi önemlidir. Yüksek lisans ve doktora da orada da seviye düştü tabi lisansta düşerse yüksek lisansta da düşer. Bu bellidir. Çok tekrarlar var bir kata-

log gönderdiniz sağ olun. Ona da kim bakıyor bilmiyorum internetten bakıyoruz ediyoruz ama çok tekrarlar gördüm. Ben bazen bizim tefsircilere de kızıyorum. Diyor ki mesela: Kuran-ı Kerim'de diriliş yahu bu konu sizin mi bizim mi bunu bir anlayalım. Kuran'da her şey var dolayısıyla her konuyu yaptırıyorsunuz ama kelimâ midir tefsirî midir nedir belli değil. Yani sadece bizim branşta değil öte ki branşlarla da ilgilenmemiz bu konuda hassas davranmamız lazım teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet teşekkür ederiz. Buyurun Saim KILAVUZ...

Prof. Dr. Saim KILAVUZ: Şimdi hem programlarla ilgili hazırlık sınıfıyla ilgili bir de açılan İlahiyatlarla da ilgili kanaatimi dile getirmek isterim tabi bende önceleri İlahiyat Fakültelerinin sayısı çok artıyor. Sayının artması keyfiyetin düşmesi ile ters orantılıdır diye olaya bakıyordum ama bu son iki aylık gelişmeden sonra yani siyer dersleri ile Kuran-ı Kerim dersleri seçmeli olması ve imam hatip orta okullarının ciddi anlamda sayılarının artması yani akla hayale gelmedik ölçüde şimdi orta okullara alternatif imam hatip orta okulları açılıyor yani her Milli Eğitim Müdürlüğü önümüzde ki yıl hangi okulların imam hatip orta okulu olacağını bildirdiler milli eğitim bakanlığına. Yani kusura bakmayın siyaset şu anda hızlı gidiyor önde gidiyor bizler yakalamaya çalışıyoruz. Eteklerinden tutabilir miyiz diye. Ve düşünün ki önümüzde ki yıl içerisinde hesap edildiğinde takriben kırk bin İlahiyat mezunu öğretmene ihtiyaç var. Bu bir ihtiyaç mı değil mi önce onu düşünelim. Dolayısıyla yani siyasetin bu sayıyı artırma noktasında ki tavrını anlamaya çalışalım. Benim demek istediğim odur. Yani Osmanlı karşı çıktığımız zaman kim okutacak bu dersleri sınıf öğretmenleri okutacak. Matematik öğretmenleri okutacak ücret alacak. Şimdi bunun alternatifi öğrenci sayımız artıyorsa bizim kaliteyi artırmak noktasında da çok ciddi gayret göstermemiz lazım. Bunun da yolu öncelikle hocamın işaret ettiği Arapça derslerine gereken önemi vermekle geçiyor. Bu karar verilirken de zaten daha önce İlahiyatçılar'ın Arapça konusunda yeterli donanıma sahip olmadan mezun oldukları temel tezinden hareket edildi şimdi öğrenci sayımız az olduğunda kaliteli İlahiyatçı yetişiyor idiyse ben sizi temin ediyorum ki 1997 yılına kadar yetişen İlahiyatçılar son on beş yılda yetişen İlahiyatçılardan daha kaliteli miydi? Kendi vicdanımıza soralım son on beş yılda öğrenci sayımız kaçtı bizim. Çoğu fakültede yirmilere otuzlara düştü demek ki yani

öğrenci sayısının az olması kalitenin yükselmesi ile doğru orantılı gözüküyor. O ayrı bir hadise. Peki, etkili mi etkili ona itiraz etmiyorum. Ama orada biraz meseleyi dert edinmemiz vicdani bir mesele edinmemiz eksiği vardı çoğu arkadaşımız imam hatipler travma yaşadı dolayısıyla imam hatipte iyi yetişmiyor diyorlar doğru ya adamlar var olma mücadelesi verirken nasıl iyi yetişecek? Biz çocukları orada tutmaya çalıştık. Herhalde başarılı olan üç-beş veliden biride benim çocuklarımın hepsi de orada oradan mezun olup gitti. Çoğumuz ne yaptık kolejlere aldık orada bir muhasebe-i nefis yapmamızda fayda var. Dolayısıyla imam hatiplerin yaşadığı travma kaliteyi düşürdü buna itiraz etmiyorum. Var olma mücadelesi veren bir okul nasıl kaliteyi yükseltecek. Gelelim Arapçanın önemine tabi bu bir anda olduğu için de belki hazırlıksız yakalandı İlahiyat Fakülteleri. Keşke Çanakkale şartlarını sağlamıyorsa hocası yoksa hazırlık sınıfı açmasaydı. Tüm dersleri arapça veriyorum diye gayret göstermeseydi. Şartları tutanlar bu işe talip olsalardı. Bakın bizim yedi tane Arapça hocamız vardı ve Arapça Eğitimi konusunda iddia ediyorum Türkiye'nin bir numarasıdır. Bir numarasıdır Uludağ İlahiyat. Buna rağmen iki yıl içerisinde dokuz okutman üç tane de Mısır'dan hoca getirdik şu an on yedi hocası var. Önümüzde ki dönemde de dört kişi alacağız. Yirmi beş kişilik sınıflarda yapılıyor. Arapça dersleri Arap hocalar tarafından Arapça anlatılıyor. Ve öğrencinin Türkçe konuşması yasak. Dört yüz öğrencinin içerisinde elli öğrenciyi biz eğer iki yıl önce Urfa'da da söylemiştim. Elli öğrenciyi Arapça okur okutuyoruz problemimiz yok, konuşur anlar ve yazar duruma getirebilirsek ki iddiam odur bu dört yüzün içinde kırk öğrenci bu durumdadır. Ve tüm İlahiyatlar buna gönülden katılırlarsa Türkiye'nin rengi çok değişecek arkadaşlar. Yeter ki dert edinelim. Problem edinelim. Programlara da öyle çok fazla kafanızı takmayın. Özcan hocamız on bir saatte kaldı diye üzüyor. On bir saat Türkiye İlahiyat tarihinde kelim tarihinin zirve yaptığı saattir onu da bilsin. On saate çıktı şu ana kadar ama on bir saattir. İslam hukuku on beş saat ya bundan niye gocunuyoruz. Bizim medeniyetimizin paradigma ilmi fıkhıdır arkadaşlar. Batıda sosyoloji ne ise bizde de İslam Hukuku Fıkıh budur. Ha biz bu anlamda fıkıhçı yetiştiriyor muyuz? Onu tartışalım ayrıca. İlahiyat Fakültelerimizin İslam Hukuk Anabilim dalları arzuladığımız medeniyetin paradigma ilmi olacak fıkıhçıyı yetiştiriyor mu onu tartışalım o ayrı bir konu. Ama fıkıh şu kadar oldu tefsir şu kadar oldu kelim

bugün gerisinde kaldı öyle bir çok gerilerde de kalmadık yani. Bir diğer husus herhalde uzattık. Bir son noktayla Şimdi biliyorsunuz Bologna süreci diye bir süreç başladı Türkiye'de biz 2002 de başlamıŐtık buna. Ondan sonra sonraki yönetim ara verdi. Veyahut da o başlayan yönetim Ergenekon işlerine girdiği için daha önemli buldu hadiseyi. O kaldı. Sakarya bizden öğrendi epeyi mesafe aldı. Bologna sürecinde biliyorsunuz İlyas hocamın bahsettiği ders yeterlikleri çıktıları ve değerlendirmeleri var. Yani bir derste neleri kazanması hedefleniyor öğrencinin bir İlahiyat öğrencisi kelim dersini okuduğunda neleri değer olarak kazanmalı bilmeli bilgi olarak kazanmalı davranıŐ olarak kazanmalı? Bunlar tespit edildi. YÖK de iki yıl önce bu işe başladı. Tahmin ediyorum yeni YÖK başkanının da birinci hedefi bu olacak. Yani bundan sonra kaliteye yönelmesi gerekiyor Yüksek Öğretim Kurumlarımızın. Şimdi biz orada o yeterlikleri çok iyi tespit edersek edebilirsek kelim dersinde neyi okutacağımız belli zaten bizim. Yani bu işin bir tarihi var tarihçesi var. Literatürü var. Ondan sonra da sistematığı var uluhîyeti var nübüvveti var semiyyatı var yani temel konular deđiŐmiyor. Şimdi dolayısıyla kelimde neyi okutacağız neyi okutmayacağız aŐađı yukarı belli işte Anadolu üniversitesi ön lisans programı yaptı kelama giriş kitabı yazıldı. Konular belli orada on tane ünite var. İlitam kitapları yazıldı çeŐitli fakültelerimizde orada üç ve dört de ki kelim dersleri var. Yani tekrar keŐfetmeye gerek yok büyük ölçüde okutacağımız konular belli ama bunları ne kadar kazandırabiliyoruz. Yani biz temel uluhîyet konularını öğrenciye vermeden kazandırmadan din felsefesi mi yapıyoruz? Çağfer'in söylediği oydu esasında o, o vasıtaları kullanalım dedi. Ama din felsefesini kelim yerine ikame etmeyelim. Yani biliyoruz ki jüriler de girdik çıktık ben böyle genç gözüktüğüme de bakmayın. Süleyman hocadan sonra Şu anda aktif fiili görevde olan kelimcilerin iki numarasıyım. Bir numara Süleyman hocam. Evet, dolayısıyla çok girdik çıktık ama Arapça ibareyi okuyamayan arkadaşlarımız çıkıyor akademisyenler içerisinde yani dolayısıyla biraz gayret edersek biraz dert edinirsek birazda temel konulara ağırlık verirsek ama temel konulara ağırlık verirken elbette günümüzün akımlarından felsefesinden istifade de ederek tartıŐarak yaklaŐırsak ben büyük ölçüde problemi aŐacađımızı düşünüyorum. Sabrınız için teşekkür ediyorum hakkınızı helal edin...

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet teşekkür ediyoruz. Süleyman hocam buyurun...

Prof. Dr. Süleyman TOPRAK: Efendim adımız zikredilince iki kelime de ben ilave edeyim istedim. Benim temas etmek istediğim konu şu. Biz dersimize sahip çıkarsak saati önemli değil. Yani iyi bir ressam olursak o resmi 15x20 kağıt üzerine de yapabiliriz, 1 metreye 1.5 metre duvar üzerine de yapabiliriz yahut 10x8 küçük bir kağıt üzerine de yapabiliriz. Dersin saati fakülterle göre değişiyor her fakülte YÖK ün temel esaslarına bağlı kalmak şartıyla ders saatlerini kendisi tanzim ediyor. O sebeple ders saati çok önem arz etmiyor. Bizim on iki saat kelim okuttuğumuz yıllarda oldu şimdi sekiz-dokuz saat okutuyoruz. Eski lisansta sekiz yeni de dokuz saat okutuyoruz. İnanç esaslarını sayarsak on bir olur. Netice itibariyle önemli olan bizim kelim dersinde kelim okutmamızdır. Saim bey buna vurgu yaptılar ben tekrar altını çizmek istiyorum. Bazı arkadaşlarımız kelim dersinde maalesef kelim okutmuyorlar başka şeyler okutuyorlar. Ondan sonra da öğrenciler lisans üstünde bizim karşımıza geldiğinde yani çok basit konuları bilmez halde fakülte bitirip geliyorlar. Ben bundan muzdaripim. Kelim dersinde kelamın tüm konularını ama kelim okutmak şartıyla okutmamızdır. Osman KARADENİZ hemşerimin görüşüne katılmıyorum. Biz ağaç dikelim onu sulayan çıkar. Eğer sulama imkanımız olursa kimisi daha çabuk yetişir. Kimisi yavaş yetişir ama netice itibariyle ne kadar fakülte açarsak her biri kendisini kurtarır. Bu fakülte kurumadığına göre hiç birisi kurumayacaktır inşallah...

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet başka söz almak isteyen... Evet, Metin YURDAGÜR...

Prof. Dr. Metin YURDAGÜR: Efendim ben hepinizi hürmetle selamlıyorum. İsam'ın tezler bibliyografyasından söz edildi. Daha önce İsam'ın tezler bibliyografyası iki cilt halinde yayınlanmıştı. Kısa zaman önce ilanlarında da arkadaşlarımıza sunduk. Tek cilt halinde 2011 yılına kadar olan tezler bir ciltte arkadaşlarımızın istifadesine sunulmuştu. Temin edilebilir. Bu konuda tekerrürü önleyici bir tedbir olduğunu düşünüyorum arz ederim. İslam ansiklopedisi kırk dört ciltte tamamlanacak. Neslimizin ortak faaliyeti iftihar kaynağımız bu noktada inşallah yakın zamanda bitecek. İsam'ın yine makaleler bibliyografyası var. Yirmi iki bin makale pdf de herkesin istifadesine açık bu arada doküman-

tasyon merkezinin arşiv faaliyetleri var onlarda online yararlanılabiliyor. Tanji hocamızın evrakı yine bilgisayar ortamına aktarıldı. Kelamcı arkadaşlarımızın merhum hocamızın evrakına da göz atmaları tez tespiti çalışma yapma bakımından hepinize saygıyla arz ederim.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Teşekkür ederiz. şimdi ben Saim KILAVUZ hocam ifade edince aklıma bir şey geldi. Benim bildiğim kadarıyla YÖK de bu yeterlikler üç ana branşta sosyal bilimler ve beşeri bilimler diye bir, sağlık bilimleri bir, birde fen bilimleri olarak üç ana noktada yeterlikler hazırlanıyor. Tabi bizi de yani İlahiyat öğretimini de bu sosyal ve beşeri bilimler içinde mütalaa ediyorlar. Ama herhalde onun altında bir yani beşeri ilimler içerisinde de olsak bir İlahiyat yeterliklerin hazırlanması ve bu yeterliklerin tüm fakültelerimiz için bit temel kriter olması gerekiyor. Yani şimdi elimizde YÖK tarafından hazırlanmış böyle bir doküman yok. İlahiyat yeterlikleriyle ilgili YÖK bir çalışma yaptırdı mı bilemiyorum. Ama Diyanet İşleri Başkanlığının işte müftülüklerde imamlarla müezzinlerle ilgili yeterlikler kriterler hazırlattıkları şeyler var böyle belgeler var. şimdi yukarıdan aşağıya gelmelidir. Yani İlahiyat yeterliklerini Kelam Anabilim dalı bilmeli ki Kelam Anabilim dalı orada üzerine düşen dereceyi yakalayacak bir program yapmalıdır. Dersler ona göre konulmalıdır öğretim metotları ona göre olmalıdır. şimdi işte anabilim dalı yeterlikleri hazırlanıyor. Eğer dekanlarınızın elinde İlahiyat yeterlikleri yoksa anabilim dalı yeterlikleri tamamen o yeterlikleri hazırlayan komisyonun perspektifine ve kabiliyetine kalmış bir şeydir. Ve bu tutarlı olmayabilir yani Tefsir, Hadis, Kuran-ı Kerim, Kelam, İslam Tarihi bunların tümünü nihayet bir pota içinde bir bütünlük arz eder tarzda sunması gerekiyor. Bu nedenle özellikle Ahmet Saim KILAVUZ hocamızdan şey yapıyorum eğer böyle bir çalışma yoksa bunu talep etmemizde bence yarar vardır. Bu çalışmanın yapılması gerekiyor.

Prof. Dr. Saim KILAVUZ: Son durumu bilmiyorum da şinasi hoca ile Raşit hocanın da bulunduğu yönetim komitesi İlahiyat yeterliklerini çalıştığını hazırlıyorlar diye biliyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet peki. Arkalardan bayan arkadaşlardan söz almak isteyen varsa evet en arkada bir arkadaşımız var. Mikrofon ulaştırsak. Kız öğrencilerimizin problemleri yok mu onlar da söz alsın dile getirsinler evet. Buyurun...

Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi: Öncelikle merhaba ben Ankara Üniversitesine İslam Felsefesi yüksek lisans öğrencisiyim kelamcı değilim. Yalnız benim hazır böyle hocalarım da buradayken hazır bu konu konuşuluyorken sormak istediğim bir şey var. Anladığım kadarıyla hocalarımızın geneli İlahiyat Fakültelerinden mezun olan öğrencilerin niteliklerinden şikayetçiler. Bizim öğrenciler olarak yani daha doğrusu örgün İlahiyat mezunu öğrenci arkadaşlar olarak merak ettiğimiz bir şey var. İlitam neden var ben bunu sormak istiyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet onun cevabı Saim hocam verecek. Evet, evet Ahmet Bey buyurun...

Prof. Dr. Ahmet AKBULUT: Aslında ben konuşmayacaktım ama mecbur kaldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Şimdi ilitam özel şartlarda kuruldu. 1994'den itibaren ki çarşambadan belliydi perşembenin geleceği biz önlem aldık. Ve bence ilitamı kuranlara teşekkür etmek lazım. Çünkü İlahiyat ön lisansı Kemal GÜRÜZ'e kabul ettirdik. İlitamı da Erdoğan TEZİÇ'e kabul ettirdik. Ama şu anda da ilitamın kapanmasını isteyen bir kişiyim. Çünkü devri sona erdi. Yani arkadaşlar onu sorgulamakta haklılar. Ama o şartlarda kurulmalıydı. Bence de görevimizi yaptığımızı düşünüyorum. Takdir edilmemiz gereken bir alan diye düşünüyorum. Teşekkür ediyorum. Buyurun...

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Peki ikinci maddemiz vardı. Peki, bu kürsüde ki arkadaşlarımıza isteyene birer dakika söz verelim.

Doç. Dr. Özcan TAŞÇI: Teşekkür ediyorum hocam, ben İsam hakkında biraz konuşmak istiyorum. İsam bizim bir markamız hatta sınırlarımızı aşan bir marka. Biz yerli otomobil için bir marka çıkaramadık ama İsam gibi bir marka çıkardık bununla gurur duymamız gerekiyor bana göre. Almanya da yüksek lisans yaptığım arkadaşım doktorasını Amerika'da yaparken İstanbul da karşılaştım. Hakikaten kaynak için İsam'a gelmişti. Bu çok önemli bir olay İsam'a bu konuda Allah razı olsun diyorum ancak Çanakkale 18 Mart öğrencileri için de bir şey istiyorum. Lisans öğrencileri giremiyormuş İsam'a şimdi bizim maalesef kütüphanemiz de yok. Kelam kitaplarımız hele hiç yok. O nedenle bizim öğrencilerimizin muhakkak ve muhakkak İsam'a girmeleri gerekiyor. Bu konu da Çanakkale 18 Mart öğrencileri için bir ayrıcalık yapılabilir mi? Ve bu konuda kime başvurabiliriz burada hocalarımız var ikinci bir teklifim İsam kurulduğu

zaman onbeş-on altı tane zannediyorum İlahiyat Fakóltesi vardı. Yođun bir istek var bir markadır İsam. Bundan dolayı acaba İsam'ın bölgelere yayılması mümkün mü acaba yani bir kaç tane daha kurulabilir mi?

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet teşekkür ederiz. Şimdi İbrahim bey'e sözü bırakıyorum.

Yrd. Doç. Dr. İbrahim KAPLAN: Teşekkür ederim. Şimdi ders programları ile ilgili konuşuldu. Ben biraz ters bir şey söylicem. Ben İlahiyat fakólterinde ki Tefsir, Fıkıh, Hadis ve Kelam derslerinin sayısının azaltılmasını buna karşı tarih Psikoloji, Sosyoloji, Felsefe gibi derslerin sayısının da artırılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü Tarih Felsefesinden haberdar olmadan Psikoloji, Felsefe ve Sosyolojiden yeterli nosyonu almadan Kelamla ilgili yeterli değerlendirmeyi yapmak mümkün olmayacaktır diye düşünüyorum. Ayrıca ben şöyle bir öneri daha sunmak istiyorum. Biz seçmeli derslerle ilgili yelpazeyi biraz daha geniş tutalım. Mesela bizim öğrencimiz gitsin Tarih'ten ilgilendiği herhangi bir dersi alsın ve bunu krediye dahil edelim. Ya da Felsefeden ya da İktisattan alabilir. Ya da ne bileyim Tıp Fakóltesinde hazırlık temel dersler gibi bunların da ben İlahiyat Fakóltesi öğrencisi için İlahiyatın İlahiyat öğrencisinin hayatın içinde hayatı anlayabilen çağı yorumlayabilen bir yapıya sahip olması için önemli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca bir husus daha var hocam özür dilerim. Yani burada DİKAB'larla ilgili ben özel öğretim yöntemlerinden bahsettim. İlyas hocam da değindiler. O konuya değinilmedi yeterince tahrik edememişiz demek ki. Bu çok önemli bir mesele olarak görülmeli diye düşünüyorum. Yine yeterlikle ilgili olarak DİKAB'ların İlahiyat Fakólterine alınmasıyla ilgili hep alan yetersizliğinden bahsedildi. Bu bölümler daha geçen yıl mezun verdi. Hiç kimse kalkıp ta ya burada yetişen öğrenciler ne kadar yeterlidir ne kadar yetersizdir diye herhangi bir araştırma yapmadan bunu söylediler. Bunu da takdirlerinize bırakıyorum teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Peki. Teşekkür ederim. Şimdi ikinci maddemiz bu web sayfasıyla ilgili. Biliyorsunuz kelam.org diye bir sayfamız var. Bir web sayfası var. Bu sayfa içerisinde kader adında bir dergi çıkarıyoruz. Ve bu bizim yaptığımız koordinasyon toplantılarına paralel olarak zannediyorum 10 yıla yaklaştı. Bu faaliyette düzenli bir şekilde yürüyor. Yılda iki sayı çıkarıyoruz dergi de. Ve diğer anabilim dalları da yani en azından bilenler bu faaliyetimizi

takdir ediyor. Hatta bazıları için de örnek oluşturduk. Şimdi bununla ilgili bazı problemlerimiz var. Ahmet İshak DEMİR arkadaşımız bunun koordinasyonunu yapıyor. Her yıl bunun yürütülmesi ile ilgili bir kurul seçiyoruz. Şu anda bu hizmeti veren kurul onları da takdim etmek istiyorum. Çünkü yeni seçimde en azından yapmamız gerekiyor. Prof. Dr. Saim YEPREM, İlyas ÇELEBİ, Şaban Ali DÜZGÜN, Temel YEŞİLYURT, Ahmet İshak DEMİR şu andaki yürütme kurumumuz bu hocalarımızdan oluşuyor. Önce dergimizin bu web sayfasının gidişatı ile ilgili bilgi alalım. Sonra hem bu kurulun akıbeti ile ilgili yenilenmesi ile ilgili hem de bir iki öneri daha var ben onları da size takdim etmek istiyorum. Evet Ahmet İshak Hoca...

Yrd. Doç. Dr. Ahmet İshak DEMİR: Kürsüyü beyaz bulunca buraya gelmek istedim. Sayın başkan, Saygıdeğer hocalarım hepinizi saygıyla selamlıyorum. Affınıza sığınıyorum çünkü Saygıdeğer Hocam İlyas ÇELEBİ, arada senin ismini anons edeceğim gelirsin dedi herhangi bir hazırlığım yok. Ama ismi çok geçen ev sahibi dekanımızın bizden övgüyle bahsettiği site hakkında kısa bir tarihçe vermek istiyorum. İlk kez katıldığım kelam toplantısı Erzurum'du. Bu karar orada alındı on iki yıl oldu hocam. On iki yıldır faaliyette. Dergimizde bir sonraki sene sonunda kararlaştırıldı. On birinci yılında. Aralıksız aksamaz çıkıyor. Fakat kelam.org'un bir sorunu var. Başladığı zaman ki amacına on iki yıldır ulaşamadı. Şaban Ali hocam burada çok iyi hatırlayacaklar kendi teklifleriydi. Tezler mutlaka listelenecekti yetmezdi özet ve abstractlarda yer alacaktı. Şu an bu geleneği internette başlatan ilk ve yine benim ölçütlerimde ki meslekleri saymazsak tek bilim dalı kendi tezlerini gerçi övünç kaynağı da olsa İsam'dan takip etmek zorundayız. Biz kendimiz gireceğimiz bir bilgidir burası kendimiz buraya girmezsek başkası bizim bilgimize ne kadar derler sizin takdirinize sunuyorum. Buraya bilgiyi biz koyacağız yine biz paylaşacağız. Bunu heyetimizden rica ediyorum en önemli tarafı bu. Bir de Sayın Başkanım dergi yönetimi ile siteyi ayırmamız lazım netice de dergi de saydığımız üç isim dergi editörüdür. Onu siteden bağımsız sonuçta kelam araştırması dergisinin üç tane editörü var. Sitenin işçilik kısmı bende. Ama içerisinde ne olması gerekiyor ne malzemeleri olması gerekiyor bu takdir heyetimizindir. Fakülte temsilcileri ayarlamıştık. Faaliyetleri yoktur haberiniz olsun şikayet olarak da alabilirsiniz bir sürü fakültemiz var kelam.org dan haberleri yoktu

bunu duysunlar diye buraya çıkışımın da esasında amacı budur. Böyle bir site var. Bilgileri şifreleri girebiliyorsunuz gerçi içinde ki teknoloji benim işte on yıl önceki bilgime dayalı çok basit bir yapılanmadır. Belki görevi üstlenip daha fonksiyonel bir şekilde yürütecek biri mümkündür doğrusu biz o zaman “Abdurrahman Çelebi” görevi üstlenmiştik. Devir değiştii teknolojiiler geliştii yeni elemanlar yetiştii. Ben gündeme gelmesi için söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Burada önemli olan bilgi akışındır. Bunu hatırlatmak için geldim. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Teşekkür ederim. Şimdi söylemek istediğim bir husus şu. Biz bu toplantıları yapıyoruz yıllardır. Bu toplantıların kitabı da çıkıyordu. Son üç yılda yapılan toplantıların kitabı çıkmadı biraz önce Abdulfaffar bey Isparta'nın ki bitmek üzere dedi ama ondan önce Urfa, Samsun ve yıllar önce Kayseri de yapılan toplantıların kitabı çıkmadı. Acaba şöyle bir şey yapabilir miyiz. Yani bir fakülte toplantı kitapçığını hazırladığı anda öncelikle onu pdf olarak hazırlasın öncelikle onu web sayfasına koyalım. Ama imkanları el verdiği anda da onu yayınlasınlar . Şimdi eğer pdf hazırlanırsa onun cdleri yapılır fakülte kütüphanelerine cdleri gönderilebilir. Yani sayı ve şey çoğaldıkça faaliyetlerde yavaşlama gevşeme oluyor. Bu nedenle böyle bir şey yapılabilir bunu ifade etmek istiyorum. İkincisi tabi bu yürütülmesi tabi Ahmet İshak bey fedakarca bunu yürütüyor ama zorunlu olarak harcamamız gereken bazı masraflarımız da oluyor. Biz Urfa'da üç yıl önce profesörlerden bir miktar para almıştık. Ondan biraz yürüdü. Şimdi bugün tekrar bir toplama gerekiyor. Sadece profesörler mi diyelim doğentleri buna dahil edelim mi? Bilmiyorum onun kararını siz verin. Hocam biz şimdi topladığımız parayı Ahmet İshak bey nereye kadar götürürse bir yıllık diye toplamıyoruz. Yani o bittiği anda artık cebinden harcamaya başlıyor artık ikinci toplama zamanı diyoruz. Yani şu anda diyelim ki 2.000 lira paramız olsa bu da önemli. O zaman sadece emekli hocalarımıza... Yani yemekte de konuşabiliriz. Evet şimdi Ahmet İshak beyde ifade etti dergi yönetimi ve web sayfasının yönetimi olarak iki farklı yönetimimiz vardı. Dergi yönetiminde şu anda kimler görünüyor Ahmet İshak bey? Saim bey hocamız bu konuda söz istiyor buyurun hocam...

Prof. Dr. Saim YEPREM: Site yönetiminin başında ben varım öncelikle benim konuşmam gerekiyor. Efendim site yönetimiyle ilgili başlangıçtan beri

heyet lütfetti sembolik bir isim olarak bendenizi başına koydu. Ama ben o günden bu güne sadece ismimin o site başında bulunmasından öte hiçbir faaliyette bulunmadım. Ve bunun muazzam bir ağırlığını taşıyorum ben aslında ama geçen sene Isparta da durum bunu gerektirdiği için doğrudan doğruya sitenin başında benim adımın bulunmasına ben talibim diye başladım konuşmaya katılanlar hatırlayacaklar. Hatta çokta hoşuma gidiyor dedim o sitenin başında bulunmak. Ve heyetin aynen devamını talep ettim şimdi zaman geçti köprünün altından daha başka sular aktı. Bu sefer bendeniz bu sitenin başında bulunmak istemiyorum efendim. Siz o sitenin başından önce benim adımın silinmesine rıza gösterin tabi o sitenin başından benim adım silindiği zaman hükümete düşmüş olacak. Ondan sonra yeniden bir seçim yaparsınız bu güne kadar tahammül ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Aslında bu bir lütuftur burada bulunmuş olmak bu müesseseyi sanal ortamda temsil eder olmak bir marka isim olarak görülmek hak etmediğimiz halde beni onurlandırır beni memnun eder ama artık nöbetin bir başka arkadaşına devredilmesinde belki aktivitenin artırılması hususunda fayda olacaktır bu bakımdan hepinize teşekkür eder saygılarımı ve sevgilerimi sunarım.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet. Şimdi hocam ayrılmadan önce ibra gerekiyor belki ibra etmezlerse ayrılamazsınız ibra edilmeniz lazım. Ondan sonra istifa. Evet öncelikle bu güne kadar bu hizmeti yürüten özellikle Temel YEŞİLYURT hocamız, Şaban Ali DÜZGÜN bey ve Ahmet İshak bey gerçekten çok düzenli hiç aksatmadan iptal olmaksızın yürüttüler. Yani anabilim dalı olarak biz bu üç hocamıza çok büyük bir teşekkür borçluyuz. Şükran borçluyuz bir alkışlayalım. Şimdi tabi site yönetiminde bir şey olabilir yeni değişim olabilir ama benim kanaatim dergi yönetiminde özellikle Temel bey ile Şaban Ali beyin bu işi gerçekten çok iyi götürüyorlar ve onların böyle dakik çalışmaları sayesinde dergi hiç aksamadan yürüdü şimdi iyi biliyorum Şaban Ali bey eğer yazı azsa hemen fakültede hocalara görevler veriyor bir hafta içinde hemen yazılar yazılıyor dergiler yine çıkıyor onun için yine çok teşekkür ediyoruz. Dergide ki o abstractları hoca kendisi yazıyor bu nedenle eğer uygun görürseniz dergi yönetiminde iki hocamız kalmak üzere ben değişebilirim veya.

Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN: Ben ücretimin artırılmasını istiyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Para topluyoruz ya... Evet bu tabi Ahmet İshak bey de çok meşgul ama şimdilik ona bir yardımcı ve bizim fakültemizde Mehmet BULGEN diye bir arkadaşımız var bu konulardan çok anlıyor meraklıda Ahmet İshak beye bu arkadaşımızı da yardımcı olarak verelim. Belki şu da üzerinde ki işlerin bir kısmını ona aktarabilir ama yine biz Ahmet İshak beyin bu yöneticiliğini istiyoruz arzu ediyoruz. Evet peki o zaman dergi yönetimi bir ilave ile yani dört kişi idi biz ona bir de Mehmet BULGEN i ilave ediyoruz dergi yönetimi tamam.

Yrd. Doç. Dr. Ahmet İshak DEMİR: Hocam gözden kaçan bir nokta var dergi editörlüğü dergi yönetimi ayrı bir iştir. Yani o ister sitede ister başka bir yerde dergi editörlüğüdür. O yazıların toplanması hakeme gönderilmesi ayrı bir şey. Sitenin yönetimi ise Saim YEPREM hocamın başkanlığında siz Isparta dan Musa KOÇAR hocam ve bendeniz vardım. Şu anda bu sayıya eksiltme yaparak ya da yapmayarak Mehmet BULGEN hocayı önerdiniz. Durum budur.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Peki yani hocam eğer isminiz bulunursa memnun oluruz.

Prof. Dr. Saim YEPREM: Fiilen bu sitenin yönetiminde Ahmet İshak bey vardır onun dışında ne benim ne Musa KOÇAR'ın onun dışında pek fazla iş yok. Site yönetimi Ahmet İshak da ve yapılması gereken şeyler onda düğümleiyor. Mehmet BULGEN'i de yardımcı verdiğiniz zaman mesele tamamlanıyor. Eğer zat-ı âliniz o nazım rolünüzü devam ettirdiğiniz sürece bizimkiler sadece görüntüden ibaret.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Hocam benim bir önerim var eğer kabul ederlerse. Madem siz ayrılıyorsunuz Ahmet Saim KILAVUZ hocamızı...

Prof. Dr. Saim KILAVUZ: Hiç mümkün değil.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Hocam sizden aynı Saim bey hocamız gibi sadece isminiz bulunacak. Biz bir hizmet istemiyoruz.

Prof. Dr. Saim KILAVUZ: Şu an ki görevim itibariyle mümkün değil.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Öyle mi?

Prof. Dr. Saim KILAVUZ: Ama marka isim istiyorsanız THY Ahmet İshak ama onun dışında öbür arkadaşlarımız olsun.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Tamam. Peki o zaman Musa beyi de ibga ediyoruz. Ahmet İshak bey, ben bulunayım Mehmet BULGEN ve Musa KOÇAR aynen devam etsin.

Prof. Dr. Çağfer KARADAŞ: Benim bir önerim var en kıdemli hocayı seçelim emekli olmayan.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: İşte en kıdemli hocamız emekli olmayan Süleyman hocamız

Prof. Dr. Süleyman TOPRAK: Ben ne yapacağım.

Prof. Dr. Çağfer KARADAŞ: Hiç bir şey yapmayacaksınız hocam, evet en kıdemli hocayı yapalım

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Tamam eğer kabul ederlerse tabi ki şeref duyarız.

Prof. Dr. Süleyman TOPRAK: Yani teknolojik olarak bir yardımda bulunamam ama Saim bey gibi isim bulunacaksa amenna.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Tamam o zaman öyle yapalım Süleyman bey ile bu sitenin başkanı olarak... Hukuki bir sorumluluk olursa o zaman sizin adınızı veririz... Diğerlerini biz yürütürüz hocam... Evet bir de emekli hocalarımızdan parayı toplarsınız... Evet peki yani dergiyle ilgili problemlerimiz bunlardı. Herhalde de hallettik. Kendi konumumuzu da koruduk. Buyurun...

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU: Burada bir arkadaşımıza görev verelim burada ki profesörlerden para alsın kim ne kadar verirse. Yüz liradan az olmasın.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Hocam kimi görevlendirelim Özcan hoca, hocam bu işi Özcan bey çok iyi becerir. Tamam Özcan bey, bu işi halleder peki o zaman profesörlerden hocam miktar belirtmeyelim yine hocalarımız...

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU: İki yüz de olur tabi Allah Allah

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Tamam, sonra akşam otelde olur yemekte olur. Tamam evet tamam. Şimdi son maddemiz gündemde ki son maddemiz önümüzde ki yıl bu toplantı nerede yapılacak konusu ne olacak bunlardan önce acaba önümüzde ki yıl acaba bu toplantıların formatında bazı değişiklikler yap-sak mı diye düşünüyoruz. Şimdi Bekir TOPALOĞLU hocam bu konuda kısa bir açıklama yapacak. Sonra da müzakere edebiliriz yani diğer arkadaşlarımız is-

terlerse. Fikirlerini beyan ederler onu kararlaştırdıktan sonra konu ve toplantı yerini konuşabiliriz. Evet.

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU: Şimdi efendim. Bu işe ilk başladığımız zaman İlahiyat Fakültelerinin sayıları çok azdı. Şu anda zannediyorum en kalabalık katılım şimdi burada oldu bundan önceleri neyse biraz daha fazla artarak gitti. Ne bileyim yani şimdi Malatya'ya dışarıdan gelenlerin sayısı belki iki yüz civarında mıdır. İki-üç sene sonra her sene artmak suretiyle üç yüz-dört yüz olması çok uzak bir şey değil bu zor burada açılıştaki konuşmalar yapıldı teşekkürler yapıldı o teşekkürlerin içinde epeyi esma zikredildi.. Falan filana teşekkür bu teşekkürler bedava değil. Demek ki ama burası çok gelişmiş bir yer maşallah çok memnun olduk iş adamları var fakat bu imkanlar her zaman her yerde olmayabilir. Diyanet vakfı her zaman yardım ediyordu bu sene etmedi. Mehmet GÖRMEZ, Hadis alanında profesör onların toplantısında bile para vermedi. Onların da bir çok işleri problemleri var. Şimdi biz burada epeyce gündemden bu yana istişare ettik bu toplantının geleceği ne olacak üç yüz kişi dört yüz kişi bir araya gelecek ne olacak zaten bu gidişle herkes kendi parasıyla geliyor gidiyor. Görevli olanlar galiba bir harcırah gibi bir şey alabiliyorlarsa alıyorlar. Burada önemli olan oteldir yatak parası. Biz konuştuk dedik ki katılımcı bunu kendi sağlasın. Onun dışında yemesi içmesi var oradan buraya buradan oraya bir şehir içinde taşınması var onlar karşılanır hangi ilde olursa onlar karşılanır ama kim gelecek olursa onlar kendisi ailesi veyahutta kızı oğlu varsa katılımcı otel parasını ödesin bu da iki gecedir belki en fazla üç gecedir bu da öyle çok fazla bir şey değildir. Böyle düşündük başka da bir kaynak yok. Cenab-ı Allah gökten su indiriyoruz buyuruyor ama para indiriyoruz buyurmuyor. Başka da bir şey yok bizim düşündüğümüz budur. Fikirler serbesttir tabi düşünülebilir.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Teşekkür ederiz hocam, şimdi tabi ben öncelikle ev sahibi fakültemize ve Sayın Dekana çok teşekkür ediyorum. Bu organizasyonda teorik olarak biraz yardımcı oldum onun için de yani bunun özellikle mali boyutuyla ilgili çok sıkıntı çektiler sonunda tabi Malatya'nın âl-i cenaplığı bu işi halletti. Ben Hulusi beye ta bundan beş ay önce böyle bir öneride bulundum dedim ki biz böyle bir şey yapalım. Dedi ki hocam Malatya bunu yaptırmaz dedi. Bu Malatya da olmaz dedi. Şimdi de nerede yapacağımız belli olma-

diğına göre hangi fakültede yapacağımız belli olmadığına göre bu prensip kararını önce alıp sonra fakülteyi belirlersek bundan sonra ki yıllarda bu iş böyle devam eder. Eğer hocamın teklifi hususunda söz almak isteyen varsa söz vereceğim yoksa sükut ikrardandır sözüyle bunu kararlaştırmış olalım.

Prof. Dr. Abdulgaffar ASLAN: Şunu da ilave edebilir miyim?

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Buyurun

Prof. Dr. Abdulgaffar ASLAN: Şimdi bazen maddi sıkıntı söz konusu olmazken yer olarak otel konaklama problemi göz önüne alınarak bu hususu değerlendirmek gerekir. Teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet bakıyorum. Söz almak isteyen yok yani dolayısıyla bu konu kararlaştırılmıştır önümüzde ki yıldan itibaren toplantımız nerede olacaksa ev sahibi fakülte yeri organize edecek bulacak pazarlığını yapacak ama toplantıya katılanlar o ücret ne ise onu fakülteye ödeyecekler onlar da o kurumla bu işi halledecekler. Artık hocalarımız fakültelerden ödenek almak yollarını şey yapıp oradan ödenek alarak bu masrafı karşılayabilirler. Şimdi ikinci husus bununla ilgili önümüzde ki yıl hangi konuyu sempozyum konusu ne olacak bu konunun tespiti ile ilgili müzakeremiz var. Konu önerileri varsa önce onları isterseniz alalım sonra öneri sahiplerine önerilerini açıklamaları izah etmeleri için söz verelim ve sonra da oylayalım ve konu tespitini de böyle yapmış olalım eğer müsaade ederseniz. Evet önümüzde ki yıl için öneri... Evet Bekir TOPALOĞLU hocam evet arkada kim var tamam getir hocamız şey yapsın...

Prof. Dr. Bekir TOPALOĞLU: Efendim geçen bir kaç ay önce Diyanet İşleri Başkanlığı bir kaç arkadaşı davet etti fakültelerden. Kalam anabilim dalına mensup arkadaşlardan konu şu Diyanet İşleri Başkanlığına bir çok soru soruluyor. Binlerce sorular işte internette şurada burada soruluyor. Acayip şeyler öyle sorular var ki orada bulunan Din Yüksek Kurulu üyeleri bir araya gelseler dahi her alanında uzmanı yok istişareye ihtiyaç var ne olacak ne cevap verilecek onlar bir toplantı düzenlediler biz akaid alanıyla ilgili konular idi konu. İşte epeyce hoca vardı orada Saim bey de vardı zaten daha başka hocalar vardı orada bazı şeyler konuştuk. Daha sonra onlar bize bir seçim ile internetten herhalde göndermek suretiyle iki bin kadar akaitle ilgili soru gönderdiler. Yani kalam dersek kalam da içindedir on bin kadar soru varmış onların dosyalarında

halk bunu soruyor. Ben şahsen bu sorulara epeyce göz gezdirdim ve emin olun duygulandım. Belki birkaç tanesi laf olsun diye sorulmuş ama çoğu öyle değil bir defa kim soruyor adı soyadı ne iş yaptığı var. Efendim ondan sonra eğitim seviyesi var çok enteresan sorular. Sorular bana samimi geldi ve enteresan bir kısmı manasız gibi onlar önemsiz ama onun dışında önemli sorular. Bazı problemler vardı. Zannediyorum tabiin döneminde derlerdi ki ben kitaplarda okudum bu çok zor bir soru. Bu soru Hz. Ömer'e sorulsa Bedir ashabını toplar istişare ederdi. Böyle ibareler gördüm. Tabi İslam fütuhata genişliyor yeni problemler çıkıyor neye nasıl cevap vereceksiniz. Bu soruların da epeyce bir kısmı bizim insanımız Amerika'ya gitmiş Almanya'ya gitmiş onunla görüşmüş bununla hısımlık yapmış bu arada akaitle ilgili bu arada belki o on binin yarısı fıkhıdır. Çünkü fıkıh her alana yaygın bir şey Müslümanın. Ama bunlar bizim için. Ben bunlara baktım bana sorulsa ben bunlara bir kısmına tatminkar cevap veremeyebilirim. Mesela adam soruyor diyor ki benim hanımla hanımların soruları çok fazla dikkatimi çekti galiba onlar daha çok. Ben diyor dört-beş yaşında bir oğlum var bir de kızım var çocuğum var bana soruyor Allah nerede şunu bilir mi İngilizce bilir mi ben oğluma kızıma Allah hakkında din hakkında nasıl bilgi verebilirim. Yani şahsen ben o konuda hiçbir şey bilmiyorum ama bunların da şeyi bulunur. Onun için ben düşündüm dedim ki bir yıl sonra ki konu bu olsun. Nasıl olsa halkın soruları bağlamında günümüz Kelam problemleri mesela kafamıza göre bazı problemler ileri sürüyoruz onları ama bu yaşayan insanların ve dini yaşamakta olan insanların meseleleri problemleri. "Halkın soruları bağlamında günümüz Kelam problemleri" Yalnız bunun için bir heyetin kurulması lazım. O iki bin soru kendilerine verilmeli onlar bunları incelemeli ve gruplara ayırmalı kendilerine göre biliyorsunuz bu iman esasları altı ona göre ayırabilir. Ona göre ayırsa bile yine de hiçbirine girmeyen ama yine de inançla ilgili konular var. Bazı sorular var fıkhla da biraz ilgisi var ama ona bizim cevap vermemiz gerek kanaatine vardım o gruplandırılmalıdır. Ondan sonra da bunlar belli olur ben şahsen biraz çalıştım bu konuda ne nasıl olabilir çok kaba bir taslak yaptım bu kurulacak olan kurulun bir üyesi olamam çok işlerim var acil mutlaka gruplar halinde yürüttüğümüz işler var ama onlara bedava istişare de bulunurum. Bana gereğinde sorarlar şunu şöyle yapalım fikir verebilirim. O nerede olaksa oraya böyle bir kurul kurulmalı bana göre böyle

bir konu olmalı o sorular bildirilir sonra bizim şeyde yayınlanır. Efendim bildirilir önümüzde ki yıl şu sorular var mümkündür ki biz önümüzde ki yıl bunların hepsini müzakere edemeyiz tabi bunlar bu konular da biraz taksim edilebilir. Diyelim ki filan konuda filanın bir tebliğ sunması gerekir. O mutlaka tebliğ sunması gerekir diyorduk ama ondan sonra yazarlar olabilir. Öyle bir görevlendirme de yapılır belki bir sonra ki yıla bile taşabilir bu konular. Bunlar hayatın içinden çıkmış sorular böyle zihni tarihten gelmiş şeyler değil. Ben bugün yine arkadaşlarla müzakere ederken dedim ki belki bu sorular bize Kelam ilminin konularının genişlemesine de yardımcı olur. Yeniden bazı konular zannediyorum tasavvufla ilgili ama bizim ele almamız gereken meseleler var fıkhla ilgili bizim kanaatimizin bulunması gereken meseleler var. Bizim de ufkumuzu belki açar diye düşünüyorum bu kadar.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Evet başka öneri var mı konu önerisi. Bakıyorum el kaldıran yok o zaman hocamızın ifade ettiği halkın soruları bağlamında “Günümüz kelim meseleleri veya problemleri”. Bu konuyu oylarınıza sunuyoruz. Edenler... Kabul edilmiştir. Şimdi bir konuyla ilgili tasnif heyeti var ama bir sempozyum düzenleme kurulunun olması gerekiyor. Bir defa ondan önce şunu ifade edeyim önümüzde ki yılın ev sahibi İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi. Dolayısıyla düzenleme kurulunda otomatik olarak orada 3 tane kelam hocamız var Ömer AYDIN, Ramazan YILDIRIM ve Hikmet bey bu üçü düzenleme kurulunda olacak buna ilaveten diğer fakültelerden üç tane daha eleman arkadaşlarımıza yardımcı olmak üzere verelim. Hocam bu üç eleman aynı zamanda tasnif elemanları da olursa artık düzenleme kurulu soruların tasnifini filan yapar. Benim bir önerim var bu Din İşleri Yüksek Kurulundan da kaynaklanan bir problem olduğu için burada Din İşleri Yüksek Kurulu üyemiz var Ramazan bey, Ramazan ALTINTAŞ aynı zamanda N. Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi. Bu üç kişiden birisi Ramazan bey olsun derim. Diğer iki kişiyi o zaman sizin önerilerinizle yapalım. İkincisi hakikaten de hocamızın çok büyük katkısı olur orada YURDAGÜR hoca, ha bir de Temel YEŞİLYURT hocamız bu konuda çalışıyor dedi Çağfer bey Temel bey gıyabında... Evet o zaman önümüzde ki yıl İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde ki üç öğretim görevlisi hocamıza ilaveten Prof. Metin YURDAGÜR hocam, Prof. Ramazan ALTINTAŞ hocamız, ve Prof. Temel YEŞİLYURT hocamız düzenleme

kurulu üyeleri olarak seçildiler kendilerine hayırlı olsun. Çağfer bey diyor ki isimde Kelam yerine inanç problemleri diyelim bence doğru.

Prof. Dr. Çağfer KARADAŞ: Halkın Kelam problemi yok inanç problemi var.

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ: Tabi. İnanç tamam. Efendim ben tekrar ben kendi adıma ve sizlerin adına ev sahibi fakültemize teşekkürlerimi arz ediyorum. Gerçekten onların bu güzel organizasyonu olmasa bu toplantı böyle olmazdı. Ve son oturumumuz değerlendirme oturumu oturum başkanımız Prof. Dr. Ahmet Saim KILAVUZ hocamızı davet ediyorum ve biz size teşekkür ediyorum.